

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/15/2022
Identifikačné číslo spisu: 2317217648
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:2317217648.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. M., bývajúcej v X. - X., J. XXXX/X, zastúpenej JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Stará Vajnorská cesta 37, proti žalovaným 1/ Z. B., bývajúci v X., B. XX/XX, zastúpený JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom so sídlom v Šali, Jarmočná 2264/3, 2/ Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 82, zastúpená SHM PARTNERS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Svätoplukova 28, vedenom na Okresnom súde Galanta, pod sp. zn. 17C/49/2017, o náhradu škody, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. júna 2021 sp. zn. 24Co/44/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom z 31. októbra 2019, č. k. 17C/49/2017-254 konanie voči žalovanému 1/ zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby podľa § 145 ods. 2 zákona č. 160/20015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“; výrok I.); žalobu voči žalovanej 2/ zamietol (výrok II.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok III a IV).

1.1 V dôvodoch svojho rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 31. augusta 2015 došlo k dopravnej nehode, v súvislosti s ktorou prokurátor Okresnej prokuratúry Galanta dňa 13. februára 2017 podal na Okresnom súde Galanta obžalobu na žalovaného 1/ pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a/ v spojení s § 138 písm. h/ Trestného zákona. Dňa 15. januára 2018 Okresný súd Galanta rozsudkom č. k. 9T/33/2017-436 právoplatným dňa 20. septembra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 20. septembra 2019 pod č. k. 5To/53/2018-465 oslobodil žalovaného 1/ spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok pre ktorý je obžalovaný stíhaný a to v podstate s odôvodnením, že znalec MUDr. Móres vo svojom znaleckom posudku jednoznačne uviedol, že popísané zranenia poškodenej, t.j. žalobkyne, zodpovedajú takej alternatíve nehodového deja, keď poškodená jazdila na bicykli v čase

zrážky s motorovým vozidlom a ak by do nej narazilo motorové vozidlo, tak by išla peši tlačiac bicykel vedľa seba, zranenia by boli iné, ako tie ktoré mala poškodená. Tieto závery uvedeného znalca pripustil vo svojom znaleckom posudku aj znalec z odboru cestnej dopravy Ing. Červinka. Vychádzajúc z uvedeného okresný súd sa z dvoch možných alternatív nehodového deja priklonil k tej prvej a síce, že jej príčinou bola nesprávna technika jazdy poškodenej, pričom tak vytvorila náhlu prekážku žalovanému 1/, v čase rozhodovania obžalovanému jazdiacemu na motorovom vozidle, ktorý nemal možnosť zabrániť dopravnej nehode a teda nespôsobil z nebanlivosti ťažkú ujmu na zdraví poškodenej porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. Druhú verziu nehodového deja tak ako ju prezentovala poškodená a síce, že technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy obžalovaného mal okresný súd za vyvrátenú práve s poukazom na predložené znalecké posudky. V uvedenej súvislosti neveril svedeckým výpovediam svedkov R. O., U. O., resp. nepovažoval za smerodajnú svedeckú výpoveď lekárky U. L. (bližšie viď bod 6 napadnutého rozsudku okresného súdu). Z vykonaného dokazovania ďalej vyšlo najavo, že žalovaný 1/ nebol vlastníkom motorového vozidla, ktoré viedol v čase dopravnej nehody, toto vozidlo mu bolo poskytnuté zo strany hádzanárskeho klubu MKC SE. V rámci tohto hádzanárskeho klubu pracoval ako tréner, teda bol v pracovnoprávnom pomere s hádzanárskeho klubom a uvedené vozidlo mu bolo zamestnávateľom poskytnuté ako služobné vozidlo. Už z týchto skutočností vyplýva, že pokiaľ aj mal žalovaný 1/ vo faktickej držbe motorové vozidlo, ktoré mu bolo prenechané na používanie, s tým spojená možnosť právne disponovať s týmto vozidlom mu ale nepatrila.

1.2 Zistený skutkový stav súd prvej inštancie vec právne posúdil na základe § 420 ods. 1 a 3, § 427 ods. 1, § 430 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 1 písm. f) a § 55 ods. 8 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 8/2009“), § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1, § 16 ods. 3 písm. a), § 24 ods. 2 písm. d) a e) a § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) a dospel k záveru, že žalovaný 1/ nebol v postavení prevádzkovateľa, a preto nebol pasívne legitimovaný v tomto spore. Súd prvej inštancie skonštatoval, že znaleckým dokazovaním v trestnom konaní bolo preukázané, aj vzhľadom na svedecké výpovede, že žalovaný 1/ nezavinil dopravnú nehodu a neporušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona - dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov. Naopak, prvoinštančný súd sa po vykonanom dokazovaní priklonil k verzii, že žalobkyňa prechádzala cez vozovku na bicykli a technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy žalobkyne, pretože tak vytvorila náhlu prekážku žalovanému 1/ jazdiacemu na motorovom vozidle, ktorý nemal možnosť zabrániť dopravnej nehode. Žalobkyňa porušila povinnosť stanovenú § 55 ods. 8 zákona č. 8/2009 Z. z. S poukazom na ustanovenie § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka potom žalobkyňa ako poškodená spôsobila škodu sama sebe, keď nedodržala povinnosť prechádzať cez vozovku tak, aby nedomútila vodiča prichádzajúceho vozidla - žalovaného 1/ k zmene smeru alebo rýchlosti jazdy. Preto musela byť žaloba voči žalovanej 2/ zamietnutá. Z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa nepreukázala nárok na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. (keďže škodu spôsobila sama). Keďže žalovaní boli v konaní plne úspešní, prvoinštančný súd im podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP priznal plnú náhradu trov konania voči neúspešnej žalobkyni (výrok III. a IV.).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. júna 2021 sp. zn. 24Co/44/2020 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. zamietajúcim žalobu voči žalovanej 2/ a vo výrokoch III. a IV. týkajúcich sa náhrady trov konania potvrdil. Žalovanému 1/ a žalovanej 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Uvedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnym posúdením tak ako ho prezentoval okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Blížšie k jednotlivým odvolacím námietkam žalobkyne uviedol, že napadnutý rozsudok nepovažuje za nepreskúmateľný, práve naopak. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí celkom jasne uviedol aký skutkový stav zistil a z akých dôkazov vychádzal. Riadne odôvodnil z čoho dospel k záveru, že žalobkyňa svoj nárok nepreukázala. Odôvodnenie napadnutého rozsudku ako celok vyhovuje náležitostiam § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil ani porušenie pravidiel rovnosti strán, ktoré je upravené v článku 6 ods. 1 základných princípov CSP. Toto porušenie

videla žalobkyňa v tom, že súd prvej inštancie žalobu voči žalovanej 2/ zamietol z dôvodov, ktoré žalovaná strana nenamietala a netvrdila. Pre vyhodnotenie tejto námietky žalobkyne bol smerodajný samotný predmet konania vo veci samej. Týmto bol nárok žalobkyne na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť v súvislosti s dopravnou nehodou za účasti žalovaného 1/ ako vodiča motorového vozidla a žalobkyne ako ďalšieho účastníka cestnej premávky. V danom prípade súd prvej inštancie vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil na základe akých skutkových a právnych záverov dospel k tomu, že žalovaného 1/ nemožno považovať za prevádzkovateľa vozidla v dôsledku čoho nie je pasívne vecne legitimovaný podľa § 427 Občianskeho zákonníka v spore. Len na zdôraznenie správnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd doplnil, že skutočnosť, že žalovaný 1/ viedol vozidlo v čase nehody sama o sebe neznamená, že je prevádzkovateľom vozidla. Z hľadiska judikatúry, ktorú citoval (viď bod 23. rozsudku odvolacieho súdu) je dôležité predovšetkým zistenie okresného súdu, že vlastníkom vozidla bol hádzanársky klub MKC SE. Ani žalobkyňa pritom nespochybňovala, že by vlastníkom nebola osoba odlišná od žalovaného 1/. Nebolo sporné ani to, že žalovaný 1/ motorové vozidlo používal ako služobné vozidlo. Keďže účelom služobného vozidla je aby sa používalo na plnenie služobných úloh je zrejmé, že ten komu je zverené nie je oprávnený s ním právne disponovať. Faktickým držiteľom v čase nehody bol síce žalovaný 1/ ale z ničoho nevyplýva, že by mal právo s ním aj právne disponovať. V dôsledku uvedeného neprichádza do úvahy použitie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka tak, ako to žiadala žalobkyňa. Nepoužiteľné bolo aj ustanovenie § 430 Občianskeho zákonníka, pretože toto sa vzťahuje len na situácie keď sa dopravný prostriedok použije bez vedomia proti vôli prevádzkovateľa alebo keď je v oprave, čo aj v konečnom dôsledku žalobkyňa ani netvrdila.

2.1 Odvolací súd ďalej pokračoval, že súdna prax sa zjednotila na tom, že uplatnenie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka nevyučuje zodpovednosť vodiča motorového vozidla za škodu, ktorú spôsobil pri tej istej škodnej udalosti poškodenému porušením právnej povinnosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka (R 29/1979). Okresný súd preto postupoval správne keď žalobný nárok posudzoval podľa tohto ustanovenia. V konečnom dôsledku je však rozlišovanie medzi právnou kvalifikáciou podľa § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka málo podstatné, v oboch prípadoch je totiž dôležité preukázanie porušenia právnej povinnosti. Vzhľadom na rozloženie bremena tvrdenia a dôkazu v spore, čo odvolací súd podrobne vysvetlil v bodoch 28 - 32 svojho rozhodnutia nemohol dať za pravdu argumentácii žalobkyne, že súd prvej inštancie svojim procesným postupom narušil princíp rovnosti strán a právo žalobkyne na spravodlivý proces. Prvoinštančný súd správne identifikoval základné predpoklady vzniku zodpovednosti vodiča, t.j. žalovaného 1 za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, ktorými sú: a/ porušenie právnej povinnosti, b/ existencia škody, c/ príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou, d/ zavinenie. Bolo úlohou žalobkyne aby tvrdila a preukázala, že žalovaný 1/ porušil právnú povinnosť, že jej vznikla škoda, že medzi porušením právnej povinnosti a škodou je príčinná súvislosť a že žalovanému 1/ možno pripísať zavinenie. Nebolo úlohou žalovaných aby preukazovali neexistenciu predpokladov na vznik zodpovednosti na škodu. Takáto požiadavka by sa priečila aj zmyslu, tzv. negatívnej dôkaznej teórie. Žalobkyňa sa mýlila keď sa domnievala, že žalovaná 2/ bola povinná brániť sa voči uplatnenému nároku tým, že škode sa nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať a že škoda bola zavinená výlučne zavinením poškodeného. V dôsledku tohto omylu žalobkyne bola nedôvodná jej námietka, že prvoinštančný súd išiel nad rámec procesnej obrany žalovanej strany a sám napriek nedôvodnosti obrany vyhládaval ďalšie dôvody zamietnutia žaloby. Napokon aj ďalší žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod a síce nesprávnosť skutkových zistení odvolací súd považoval za neopodstatnený, pretože argumenty žalobkyne vychádzali z nepochopenia rozloženia bremena tvrdenia a dôkazov v prejednávanom spore. Keďže žalobkyňa v žalobe opísala konanie žalovaného 1/, ktoré malo viesť k porušeniu právnej povinnosti v uvedenej v § 4 ods. 1 písm. f/ zákona o cestnej premávke zhodne s opisom skutku pre ktorý mu bola vznesená obžaloba, súd prvej inštancie vykonal dokazovanie správne s obsahom trestného spisu a zistil, že žalovaný 1/ bol spod obžaloby právoplatne oslobodený, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok pre ktorý bol stíhaný. Už týmto zistením okresného súdu, ktoré inak žalobkyňa v odvolaní ani nenapadla bolo vyvrátené jej tvrdenie o konaní žalovaného 1/, ktorý mal porušiť právnú povinnosť upravenú v § 4 ods. 1 písm. f/ zákona o cestnej premávke. Je síce pravdou, že súd v civilnom sporovom konaní je viazaný len rozhodnutím o tom, že bol spáchaný čin a tom kto ho spáchal (viď § 193 CSP), avšak ustálená judikatúra dospela k záveru, že nemožno nechať bez povšimnutia oslobodzujúci rozsudok, ak sa

v ňom konštatuje, že skutok z ktorého sa vyvodzuje nárok na náhradu škody sa vôbec nestal, alebo že tento skutok nespáchal žalovaný (viď R 27/1977 a v uvedenom zmysle aj RC 31/79). Odvolací súd uzatváral, že pokiaľ sa dôkazmi vykonanými v trestnom konaní nepodarilo preukázať, že skutok sa stal, teda že žalovaný 1/ svojim konaním opísaným v žalobe porušil právnu povinnosť bolo na žalobkyni, aby tvrdila iné konanie žalovaného 1/, alebo aby predniesla nové dôkazy, nové dôkazné návrhy, ktoré by boli spôsobilé spochybniť výsledky trestného konania. Nič také však žalobkyňa neurobila, preto nebolo potrebné sa zaoberať ostatnými predpokladmi zodpovednosti za škodu, vrátane zavinenia a prípade liberačnými dôvodmi na strane škodcu a vykonávať v tejto súvislosti dokazovanie. Z uvádzaných dôvodov odvolací súd konštatoval, že neobstoja námietky žalobkyne proti skutkovým záverom prvoinštančného súdu. Odvolacia námietka spočívajúca v nesprávnom právnom posúdení bola nedôvodná, pretože na základe vykonaného dokazovania okresný súd správne uzavrel, že žalovaný 1/ neporušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona - dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov. Zároveň sa tým logicky stal nepreukázaným prvotný predpoklad vzniku nároku žalobkyne na náhradu škody (či už podľa § 420 Občianskeho zákonníka alebo aj podľa § 427 Občianskeho zákonníka na ktorý žalobkyňa vytrvalo odkazovala). Keďže nebolo preukázané porušenie právnej povinnosti bolo nadbytočné zapodievať sa otázkou zavinenia či liberačnými dôvodmi. Keďže prvoinštančný súd žalobu zamietol z dôvodu, že neboli splnené podmienky na priznanie žalobou uplatneného nároku na základe ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, ale ani na základe § 427 Občianskeho zákonníka v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. vec v konečnom dôsledku správne posúdil. Ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj výrok o trovách konania, pretože v okolnostiach veci nevzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP na daný prípad. Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd vychádzal z celkového úspechu žalovaných v odvolacom konaní a preto im podľa § 255 ods. 1 CSP priznal voči neúspešnej žalobkyni nárok na ich plnú náhradu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť podania odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a taktiež rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobkyňa namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky „či porušenie právnej povinnosti je predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu, teda či vzhľadom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 32/2014, 5Cdo 1/2010) možno považovať za ustálenú tak, že predpokladmi vzniku zodpovednosti prevádzkovateľa dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka sú: udalosť vyvolaná osobitnou povahou dopravného prostriedku, škody a príčinná súvislosť medzi danou udalosťou a vznikom škody, pričom ako podmienka vzniku zodpovednostného vzťahu sa nepredpokladá porušenie právnej povinnosti“, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o posúdenie osobného rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu, považovala žalobkyňa rozhodovaciu prax dovolacieho súdu za ustálenú v tom, že za poistenú treba považovať každú osobu za predpokladu, že je daná jej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je pritom rozhodujúce, či ide o zodpovednosť objektívnu alebo na základe zavinenia (R 32/2014). Ďalej uviedla, že v otázke stanovenia predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka, je pravdepodobne možné vyhodnotiť rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu ako ustálenú, aj keď ide o tak často riešenú otázku v rámci všeobecného súdnictva, že absencia rozsiahlejšej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je daná viac jej „nespornosťou“ a „samozrejmosťou“ ako zriedkavosťou riešenia v jednotlivých sporoch prejednávanych súdmi. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých bola otázka riešená všeobecne ako objektívna zodpovednosť podľa § 420a ods. 2 Občianskeho zákonníka (5Cdo 1/2010, R 135/2014 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 10/2014, 5Cdo 247 /2011, 6Cdo/490/2015). V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobkyňa vymedzila právnu otázku „aplikácie a výkladu ustanovenia § 24 ods. 2 písm. e) zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského

motorového vozidla vodičom, ktorému nevzniká pri prevádzke tohto motorového vozidla na území SR povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravídla na území iného členského štátu; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 24a a 24b“, ktorá v praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená s tým, že v danom prípade sa vo vzťahu k poškodenému jedná v prípade uplatnenia priameho nároku poškodeného podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 2/ k žalobkyňou uvedenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že na základe vykonaného dokazovania odvolací súd jednoznačne dospel k záveru, že k vzniku dopravnej nehody došlo výlučne v dôsledku porušenia právnej povinnosti samotnou žalobkyňou (porušenie povinnosti žalobkyne ako účastníka cestnej premávky v zmysle § 55 ods. 8 zákona č. 8/2009 Z. z.) a u druhého účastníka dopravnej nehody nebolo zistené žiadne porušenie právnej povinnosti. V nadväznosti na uvedené, prevádzkou motorového vozidla vedeného druhým účastníkom dopravnej nehody nedošlo k porušeniu pravidiel cestnej premávky a teda nedošlo ani k porušeniu žiadnej právnej povinnosti. Odvolací súd vyslovením záveru o podmienke porušenia právnej povinnosti ako predpokladu na vznik zodpovednosti za škodu vzniknutú prevádzkou dopravného prostriedku sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, ale naopak rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou. K druhému dôvodu prípustnosti dovolania žalobkyne v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná 2/ uviedla, že žalobkyňa v podanom dovolaní neuviedla, aký význam má mať výklad a aplikácia žalobkyňou označeného ustanovenia na rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, respektíve nevysvetlila, v čom záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu na vyriešení predmetnej právnej otázky. V tejto súvislosti poukázala i na skutočnosť, že odvolací súd pri rozhodovaní vôbec neaplikoval označené ustanovenie a teda jeho rozhodnutie vo veci samej nemohlo závisieť od vyriešenia právnej otázky upravenej v danom ustanovení. Považujúc dovolanie žalobkyne za nedôvodné, navrhla dovolaciemu súdu dovolanie v zmysle § 448 CSP zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnu otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018).

11. Samo tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľky o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobkyňa považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku „či porušenie právnej povinnosti je predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu vzniknutú prevádzkou dopravného prostriedku vo väzbe na ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka“.

13. V danom prípade dovolateľka vymedzila právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu R 32/2014, sp. zn. 5Cdo 1/2010, sp. zn. 5Cdo 247 /2011, sp. zn. 6Cdo/490/2015 a R 135/2014.

14. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

15. Podľa právnej vety judikátu R 32/2014 „v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov treba za poistenú považovať každú osobu za predpokladu, že je daná jej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; nie je pritom rozhodujúce, či ide o

zodpovednosť objektívnu alebo na základe zavinenia. Ustanovenie § 12 ods. 2 uvedeného zákona treba interpretovať tak, že poisťovňa má nárok na náhradu poistného plnenia nielen proti poistníkovi, ale aj proti vodičovi motorového vozidla, ktorý za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia“. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2010 sp. zn. 4 Cdo 54/2009).

V zmysle právnej vety judikátu R 135/2014 uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 10/2014 „aj škoda spôsobená na čelnom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke; zodpovednosti za túto škodu sa podľa § 428 veta prvá Občianskeho zákonníka nemožno zbaviť“. (Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. júna 2014 Cpj 5/2014).

V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 1/2010 z 19. apríla 2011 sa riešila otázka zásadného právneho významu a síce, „či konanie neznámej osoby, ktorá skočila na žalobcu nachádzajúceho sa v bazéne a spôsobila mu škodu na zdraví, má pôvod v prevádzke žalovaného v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka a pokiaľ áno, či ide o neodvratiteľnú udalosť, a teda liberačný dôvod v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka“.

V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 247/2011 z 21. marca 2012 sa riešila dovolacia námietka týkajúca sa nedostatočnej odôvodnenosti, resp. nepreskúmateľnosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Vecou samou sa dovolací súd nezaoberal.

V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo 490/2015 z 31. mája 2017 sa riešila otázka, či je daná pasívna legitímácia poisťovateľa v prípade, že nie je daná občianskoprávna zodpovednosť vodiča a ani prevádzkovateľa motorového vozidla. V podstate bolo potrebné otázku pasívnej legitímácie poisťovateľa riešiť v súvislosti s výnimočnými okolnosťami prípadu, kedy žalobca ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého prevádzkou mu bola škoda na zdraví spôsobená a poškodený sú tou istou fyzickou osobou a vodič ako zamestnanec žalobcu zodpovedá za škodu podľa pracovnoprávných predpisov (viď bod 8. citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu). Ako relevantnú právnu normu súdy v konaní aplikovali ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka.

16. Vychádzajúc z toho ako dovolateľka formulovala otázku, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť z hľadiska § 421 ods. 1 CSP od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vo väzbe na ňou označené rozhodnutia odvolacieho súdu (viď bod 15 rozhodnutia), najvyšší súd dospel k záveru, žalobkyňou položená otázka nemá žiadnu vecnú spojitosť s preskúmaným prípadom a rozhodnutia ňou označené riešia prípady založené na inom skutkovom a právnom základe. Inak povedané na dovolateľkou vymedzenej právnej otázke odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil. Uvedené konštatovanie je zrejme aj z viacerých bodov rozsudku odvolacieho súdu (viď bod 25. a 27.), v ktorých uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobný nárok posudzoval podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. V bode 20 rozsudku už odvolací súd uviedol, že žalobkyňa sa podaným odvolaním „...snažila „navodiť dojem“, akoby prvoinštančný súd akceptoval, že žalobkyňa preukázala svoj nárok z titulu objektívnej zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka...“ Toto tvrdenie s ale nezakladá na pravde.

17. Vzhľadom na uvedené (pod bodmi 10. až 16. tohto rozhodnutia) najvyšší súd dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

18. Po tom ako dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa nevymedzila právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP relevantným spôsobom pristúpil k preskúmaniu prípustnosti dovolania v súvislosti s ďalším dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP; žalobkyňa pritom vymedzila právnu otázku od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená nasledovne : „aplikácie a výkladu ustanovenia § 24 ods. 2 písm. e) zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla vodičom, ktorému nevzniká pri prevádzke tohto motorového vozidla na území SR povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravdila na území iného členského štátu; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 24a a 24b“. Tvrдила, že táto otázka nebola dovolacím súdom ešte

vyriešená s tým, že v danom prípade sa vo vzťahu k poškodenému jedná o uplatnenia priameho nároku poškodeného podľa § 15 ods. 1 Zákona o PZP a o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla.

19. Aj v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade zásadnou otázkou právneho významu (na vyriešení ktorej malo spočívať rozhodnutie) nebola otázka posúdenia „aplikácie a výkladu ustanovenia § 24 ods. 2 písm. e) zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla vodičom, ktorému nevzniká pri prevádzke tohto motorového vozidla na území SR povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravídla na území iného členského štátu; tým nie sú dotknuté ust. § 24a a 24b““, keďže dôvodom zamietnutia žaloby o náhradu škody bolo neunesenie dôkazného bremena vo vzťahu k tvrdeniam žalobkyne o porušení právnej povinnosti zo strany žalovaného 1/, a preto žalobkyňa nepreukázala ňou uplatnený nárok, inak povedané, a to s ohľadom na okolnosti prípadu, škodu si spôsobila sama, a preto bola žaloba zamietnutá. Uvedená skutočnosť viedla súdy nižších inštancií k záverom o nesplnení podmienok vzniku zodpovednosti žalovaného 1/ a ani žalovanej 2/ za žalobkyňou tvrdenú škodu (bližšie viď bod 38 rozhodnutia odvolacieho súdu).

21. Dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom dokazovania. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (onus dicendi). Schopnosť strany uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom (onus probandi) je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí veci. Inak povedané bolo povinnosťou žalobkyne preukázať skutočnosti, na základe ktorých by súd dospel k záveru, či sú splnené predpoklady hypotézy súdmi nižších inštancií zvolenej právnej normy (ustanovení § 420 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka). Posúdenie dôkazného bremena je súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov súdom (II. ÚS 400/09).

22. Z uvedených dôvodov preto ani dovolateľkou vymedzená otázka podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP, v konkrétnych skutkových okolnostiach má povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaní napadnutého rozhodnutia. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Nesúhlas so záverom o neunesení dôkazného bremena prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nezakladá.

23. So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je ani podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP prípustné a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.